

Pipafigyist

2009. november • III. évfolyam, 11. szám

Közéleti Civil Hírmondó

Ára: 100 Ft

Emlékek, képek a múltból

Élt egyszer egy polihisztor dédnagyapa

(In memoriam Varga István, 1886–1966)

Varga István dédnagyapám tősgyökeres jászfényszarui család sarga. Gyermekévei alatt Imre testvérel együtt, mezőgazdasággal foglalkozó szüleinek segített a földművelésben és az állattenyésztésben.

Katonaéveit az akkor még az Osztrák-Magyar Monarchiához tartozó Prágában élte meg. A katonáskodás mellett az ipari vívmányokban vezető szerepet játszó nagyvárosban ráértett az idők szelére. Magába szívta a századforduló után bekövetkezett gyors technikai fejlődést: a motorkerékpárt, az első autók berregő hangját, a kerékpározás szabad érzését, a gramofon és a rádió hangjait, az írógép kattogását, a fényképek adta halhatatlan emlékek érzését.

A katonaevek leteltével mint világot látott, megvilágosodott ember tért haza szülőfalujába. A földművelést természetesen tovább folytatta, most már önálló gazdálkodóként, de az újonnan szerzett élmények immáron szerves részét képezték életének.

Házasságából két fiú és két lány gyermek született.

Közben a Prágában szerzett élmények is tovább éltek benne. 1920-as évektől szinte haláláig fényképeket készített Fényszaru lakóiról, családjáról, természetéről és különböző történelemről. Ez akkor sok embernek külön dolognak és felesleges időtöltésnek tűnt, de ezek a képek (a Zagyva-gát építése, templomi látkép a faluról, aratás kori képek, rengeteg portré stb.) ma már nagyon nagy eszmei értéket képviselnek.

Elsők között volt a településen kerékpárja, majd a későbbiekben motorkerékpárja. Mivel önmagáról is sok képet készített, látható volt, hogy egy lemezvillás Sax motorkerékpárral járta a dűlőutakat.

Műszaki érdeklődése természetesen nem merült ki ezzel. A földeken termelt növényeket motoros szivattyúval föltermelt vízzel öntözte, a darálót is gép hajtotta, levelezéseit nem kézzel, hanem írógéppel intézte. A rádió és a gramofon hangjai is elsők között szólalt meg otthonában.

Kitűnő hangszereit az elmondások szerint még a korabeli cigány muzikusoknak is kölcsönadta esküvőkhöz, fellépésekhez.

A kissé „különc” dédnagyapa nem csak a műszaki dolgokra volt fogékony, hanem a művészetekre és az irodalomra is. Bár picit nagyothallott, de jól játszott hegedűn és cimbalmon is. Könyvtárában a regényektől a lexikonokig minden megtalálható volt.

Összességében dédnagyapát egy jószívű, vidám, furmányos és főképp külön embernek tartották rokonai és barátai.

Halála után az elbeszélte történeteken kívül több száz fotón keresztül kísérhetjük végig életét. Fotói a család birtokában vannak, melyeket a tisztelt olvasókkal az újság következő számaiban szeretnék megosztani.

Pethő Ferenc

Farkast kiáltunk?

A címet és az ötletet egy színvonalas szakfolyóiratból merítettem: Házi orvos Továbbképző Szemle.

Az influenzáról mind szakember mind laikus úgy beszél, mint az időjárásról. Valamilyen időjárás mindig van és a szakemberek gyakran egymásnak ellentmondanak, hogy milyen front jön. Az „új” típusú (sertés) influenza vírus egy ÚJONNAN született vírus. Ez a vírus eddig NEM létezett: 2009-ben okozta ezer számra az első megbetegedéseket Mexikóban, majd szerte a világban (Magyarországon is!!!). Sajnos sokan meg is haltak. És mivel világjárványról van szó, kizárólag SZAKMAI (egészségügyi, járványügyi) szempontok szerint kell kezelni ezt a problémát!!! Régi igazság, hogy könnyebb megelőzni, mint kezelni a betegségeket. Manapság hozzátehetjük, hogy olcsóbb is! Az „új” influenza esetében a megelőzés az OLTÁST jelenti. Vagy inkább vállaljuk az iskola, óvoda, szociális otthon, polgármesteri hivatal vagy egyéb intézmény bezárását járványra hivatkozva? Egyszerű parasztésszel gondolkodva nem egyszerűbb INGYEN beoltani óvodást, iskolást, pedagógust, közalkalmazottat, köztisztviselőt, fiatal, időset, egészségeset vagy beteget?

Hogy nem biztonságos az új oltóanyag? Nincs adat az ellenkezőjéről! Ez egy új készítmény, az engedélyezése során megtörténtek a kötelező vizsgálatok és az oltóanyag jól vizsgázott. Örüljünk annak, hogy VAN oltóanyag, hogy még időben tudjuk használni és minél többen éljünk a lehetőséggel.

És még valami: ha vannak kérdések, és jó, hogy vannak, kérdezzék a házi orvosokat, segíteni fognak.

Dr. Palencsár Csaba

„MK – Mauks Ilonának

[Balassagyarmat] Balassa [vendéglő] 12 óra éjfélkor

[1873. május 13/14 közötti éjjel]

Kedves imádott Mimikém!

Más papirosom nem lévén, ezen vagyok kénytelen megírni, hogy elmenetelem utolsó percéig is magára gondolok: imádom, bálványozom. Isten áldja meg, édes kedves pöhölykém: gondoljon arra, hogy én szeretem és igyekezzen rá érdemes maradni, hogy büszke lehessen magára, s visszavonhassam azt a kemény szót, hogy nem <...> becsülöm.”

Mikszáth Kálmán levelezése

A Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság új kiadványai

Zarándokúton a Jászságban

Vianney Szent János (1786–1859) halálának 150. évfordulójához kapcsolódóan XVI. Benedek pápa a 2009. június 19. és 2010. június 11. közötti időszakot a Papság Évének nyilvánította. Ebből az alkalomból jászfényszarui egyházközségünk kétnapos zarándokutat szervezett, melynek során meglátogattuk a Jászság valamennyi templomát.

Ehhez kapcsolódóan jelentettük meg – Csöke György esperes úr kezdeményezésére – egy, a Jászság katolikus templomait bemutató könyvet, amely a templomok rövid ismertetését és fotóit tartalmazza. A könyv szerzői: Farkas Kristóf Vince, Pető István. A felelős kiadó: Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság. A könyv vásárlói ára 1000 Ft/db.

A zarándokútról a novemberi és decemberi lapszámainkban adunk tájékoztatást.

Ezúton köszönjük meg a támogatásokat, az előfizetéseket és az önzetlen közreműködést.

Jászsági civil naptár 2010

Egy nyertes, NCA által támogatott pályázat keretén belül készítettük el a 2010. évi civil tervezői naptárat, amelyben megtalálhatók a jászfényszarui civil szervezetek s a velük kapcsolatban lévő jászsági, megyei szervezetek adatai. A naptár egyes hónapjait a népfőiskolai társaság Fotóműhelyének tagjai által készített fotók díszítik.

A naptár vásárlói ára 600 Ft/db.

A kiadványok megrendelhetők, megvásárolhatók Jászfényszarun a Bedekovich Népfőiskolánál és a kijelölt helyeken.

Érdeklődni lehet:

Kovács Béla
info@bedekovich.hu
06-30-579-0164

Jeles évfordulók

November

130 éve született gróf Teleki Pál (Budapest, 1879. november 1. – Budapest, 1941. április 3.), politikus, földrajztudós. Az első világháború előtt a világ számos táján vett részt földrajzi expedíciókban. A trianoni békét követően szakmai érvekkel (pl. „Magyarország néprajzi térképe a népsűrűség alapján” – a híres „vörös térkép”, a „carte rouge”) igyekezett alátámasztani a magyar revíziós törekvéseket. 1920-ban külügyminiszter, 1920-21-ben miniszterelnök, 1938-39-ben közoktatásügyi miniszter, 1939-től ismét miniszterelnök. Az általa vezetett kormány működésének idejére esett Kárpátalja visszacsatolása és a második bécsi döntés megszületése. Elfajította a baloldali mozgolódást, de betiltotta Szálasi pártját is – ugyanakkor az ő miniszterelnökségeinek idején léptek életbe a zsidótörvények. A háború kitörése után mintegy 200.000 lengyel menekültet fogad be. Bár látja, hogy a revízió ára a Németországgal szembeni elkötelezettség, megpróbálja hazánkat távol tartani a háborútól, sőt a szorosabb német szövetségtől is. Azonban csatlakozik a német-olasz-japán háromhatalmi egyezményhez, melyet a Jugoszláviához való közeledéssel próbált ellensúlyozni. Az örök barátsági szerződés megkötése után nem sokkal Hitler magyar közreműködést kért az ország lerohanásában. Ellenezte Magyarország részvételét a Jugoszlávia elleni agresszióban (ami a háborúba való végleges belesodródást jelentette), s végső kétségbeesésében az egyébként is labilis idegzetű Teleki öngyilkosságát követett el.

95 éve született Vértes László (Budapest, 1914. november 3. – Budapest, 1968. augusztus 20.) ósrégész. Elemi és középiskolai tanulmányai után a budapesti egyetem orvosi karára iratkozott be, de anyagi gondok miatt két év után félbehagyta. Volt akrobata, könyvtáros, segéd munkás, könyvkereskedő, közben barlangkutatással foglalkozott. Legjelentősebb eredményei az Istállóskői-barlang, a Lovasi őskőkori festékbánya, a Sümeg-mogyorósdombi kovabánya kutatója, valamint a félmillió éves vértesszőlősi őstelep (ahol a Samunak elkeresztelt előember maradványait is megtalálta) feltárója.

195 éve született Ganz Ábrahám (Unter-Embrach, Svájc, 1814. november 6. – Pest, 1867. december 15.) vasöntőmester, gyáros, a magyar nehézipar egyik megteremtője. A svájci származású öntőmester Európa számos öntődjében dolgozott, mielőtt 1841-ben Magyarországra érkezett. Saját öntődjét 1844-ben hozta létre Budán. Saját szabadalma alapján gyártott kéregöntésű vasúti kerekeket, vasúti keresztződési csúcsetéteket, gabonaiari őrlehengereket. Munkája eredményeként fejlődtek ki szerény üzemből az idők során az ismert Ganz vállalatok. A túlfeszített munka és családi problémái idegrendszerét kikezdték, és öngyilkos lett.

145 éve hunyt el Magyar László (Szombathely, 1818. november 13. – Ponto do Cuio, 1864. november 9.) földrajzi felfedező. Magyar Imre öttömösi földbirtokos törvénytelen fia. Egyetemet nem végzett, 1842-ben Fiuméba ment, ahol a tengerészeti iskolát elvégezve tengerészkadét lett és egy osztrák postahajón eljutott Brazíliába. Különböző (sokszor rabszolgaszállító) hajókon szolgálva bejárta a Karib-tengert. Dél-Amerika belsejébe tervezett útját a Magyar Tudós Társaság nem támogatta, ezért figyelme Afrika felé fordult. Három nagy útja során Közép- és Dél-Afrikában végzett fontos földrajzi és néprajzi kutatást, írásai kiváló források a rabszolga-kereskedelem késői időszakának megismeréséhez. Kutatási anyagát, útleírásait, az általa készített térképeket hazaküldte a Magyar Tudományos Akadémiának. Ezekből 1859-ben az Akadémia kiadásában jelent meg könyve, „Magyar László dél-afrikai utazásai 1849–1857. években” címmel.

120 éve született Tildy Zoltán (Losonc, 1889. november 18. – Budapest, 1961. augusztus 4.) református lelkész, politikus, miniszterelnök, köztársasági elnök. 1910-ben a Pápai Református Teológiai Akadémia elvégzése után egy évig az írországi Belfastban tanult teológiát ösztöndíjasként, 1946-ig lelkészként dolgozott. Politikai pályája 1917-ben indult, Nagy Ferencsel együtt szervezte meg 1929-ben a Független Kiszagdapártot. 1945-ben miniszterelnök volt, majd 1946-ban ő lett a II. magyar köztársaság első államfője. A kommunisták nyomására 1947-ben feloszlatta a parlamentet, az új választás volt a hírhedt „kék cédulás” szavazás. 1948. július 31-én mondatták le a veje koncepció hazaárulási letartóztatása miatt, 1956-ig házi őrizetben tartották. Az 1956-os Nagy Imre kormány miniszterelnök-helyettese, a forradalom bukása után hat év börtönre ítélték, de rossz egészségi állapota miatt hamarosan szabadon engedték. Röviddel ezután bekövetkezett haláláig teljes visszavonultságban élt.

130 éve született Fleischmann Rudolf (1879. november 29., Cheb (Éger), Csehország – 1950. november 14., Kompolt) mezőgazdasági szakember, növénynevelő. 1896-ban szerzett kertész és szőlész oklevelet. Elsőként az Adriai-tengeren lévő Brioni szigeten vállalt munkát, majd Kutjevóba, két évvel később a Szerémségbe került uradalmi segéd tisztnek. Növénynevelő munkássága 1906-ban indult, mikor kinevezték az Újvidékről délre fekvő, több ezer hektáros rumai uradalom intézőjének, ahol 12 éven át dolgozott igen eredményesen. 1918-ban elvállalta a Magyar Föld Rt.-n belül akkor alakított Vetőmagnevelő és Értékesítő Rt. kompolti növénynevelő anyatelepének vezetését. Három évtizedes kompolti munkássága alatt mintegy húsz növényfajt (elsősorban kukoricát és búzát, de pl. lent, kendent, lucernát, fűféléket is) nevelte eredményesen. Ezek közül három államilag törzskönyvezett, hat államilag elismert és két növényfaj feltételesen elismert fajta lett.

(Forrás: Neumann-ház – Jeles napok, MTA KFKI – HISTÓRIA, Új Könyvpiac – Évfordulók)

Jászság Népi Együttes előadása

Helyszín: Malom Film-Színház, Jászberény
Időpont: 2009. november 21. szombat
Előadás kezdete: 19.00
Belépődíj: 1000 Ft, diákoknak 500 Ft
Jegyek a Malom Film-Színház pénztárában elővételben is válthatók.
Előrendelés a 06-57/411-607-es telefonszámon lehetséges.
További információ: 06-30/908-1656

A Jászság Népi Együttes 1971-ben alakult. Az első igazi sikert 1977-ben érték el, miután megnyerték az országos televíziós Kimitud? versenyt. Céljuk a magyar paraszti tánc és zenei folklór még élő hagyományainak felkutatása, ápolása, feldolgozása. Ezt a fontos nemzeti értéket igyekeznek a Jászság Népi Együttes a legalaposabban elsajátítani, és színpadra állítani. A tánc és a zene mellett a táncos szokások, a régi viselet megismerésére is törekednek.

Foto: Gorácz József

Számos hazai rangos fesztiválon szerepelt az együttes megalakulása óta, melyeken szinte minden évben értékes díjakat nyertek a táncosok. Művészeti munkájuk egyik legnagyobb elismeréseként megkapták az „Örökös Kiváló Együttes” címet.

Az Jászság Népi Együttesben számos szőlőtáncos díjjal, Népművészet Ifjú Mestere kitüntetéssel rendelkező táncos tevékenykedik, akik itthon és külföldön egyaránt oktatnak tanfolyamokon, táncházakat vezetnek, koreográfiákat készítenek együtteseknél.

Elengedhetetlenül fontos feladat az utánpótlás nevelés, mely alapköve a felnőtt együttes sikeres működésének.

A Jászság Népi Együttes szervezi 1981 óta a Nemzetközi Tánc és Zenésztábor, és főrendezője 1991 óta a Csángó Fesztivál, Kisebbségek Folklór Fesztiváljának.

A rendezők a csángók önazonosságának megtartását, kultúrájuk minél szélesebb körben történő bemutatását, megismertetését tartják a legfontosabbnak.

Az Együttes a hazai néptáncmozgalom egyik legjelentősebb képviselője, 2003-ban

mutatta be az első önálló táncprodukcióját „A kor falára” címmel. Ezt követte 2006-ban a „Bartók a Jászságban”, majd 2007-ben a „Boldog lelkek tánca” egyrészes színpadi mű.

A műsorban az autentikus számok mellett bemutatásra kerül Sas Roland: „Egy asszony...” című koreográfiája. A tematikus táncszínházi mű, 2008-ban a Zalai Kamaratánc Fesztiválon táncszínházi kategóriában 3. helyezést ért el, illetve a BaHorKa zenei különdíjat kapott a mű zenei anyagának megszerkesztéséért és élénkítéséért. A lányokkal már találkozhattunk a tavalyi Adventi Kávéházban, az alakulások körülményeit illetően így fogalmaznak:

„Összefűjt minket a szél, mondhatni így is. Ritka jelenség az, mikor egy táncukon belül 3 énekes is van, de lehető legjobb dolog történt velünk, amikor a Jászság Népi Együttes Boldog lelkek tánca című műso-

róban elkezdtünk együtt énekelni. A folytatás magától értetődő volt, ilyen véletlenek nincsenek. 2007 augusztusában a Csángó Fesztivál idején volt az első bemutatkozó koncertünk. A zenekari névválasztáson kár lett volna sokat gondolkodni, így alakult ki a vezetékneveink kezdő szótagjainak összecsengése:

Balogh Melinda Horváth Sára Kaszai Lili.”

Az „Egy asszony...” koreográfiát öt Karády Katalin szám alkotja, amelyet átdolgoztak népzenei alapokra. Egy kis 30'-as évek, egy kis szerelem, egy kis május, egy kis Budapest, egy asszony...

Rendező: Sas Roland

Koreográfus: Sas Roland

Művészeti munkatársak: Szűcs Gábor, Dudásné Mosóczi Livia, Fundák Kristóf

Szereplők: Balogh Melinda, Kaszai Lili, Horváth Sára, Sas Roland, Nyári Balázs, Fundák Kristóf, Dudás Dániel, Kovács Péter és a Jászság Népi Együttes tánckara

Zene: BaHorKa és a Hírös zenekar

Kaszai Lili

Közérdekű telefonszámok

Orvosi ügyelet: 06-37-341-040 • Mentők: 104

Tűzoltóság: 105 • Tűzoltóparancsnok (Jászfényszaru): 06-30-974-5690

Rendőrség (Jászberény): 107

Rendőrség (Jászfényszaru): 06-57-422-138, mobil: 06-70-330-7626

TIGÁZ hibabejelentés: 06-28-430-488

Falugazdász: 06-30-598-1307

Vízmű: hibabejelentés munkaidőben: 06-57-422-631, munkaidőn túl: 06-30-275-3350

Szennyvíz-ügyelet: 06-57-423-938 (munkaidőben) és 06-30-429-4195

ÉMÁSZ hibabejelentés: 06-40-282-828

Kleopátra Patika, Szabadság u. 40.: 06-57-424-046, 06-30-244-1456

Itt van az ősz, itt a szüret, majd itt lesz a bor...

„Egyszólamú bor, korcsmabor, a hideg ételeket szereti, a kolbászt, a hagymát. Ivási ideje főként a késő ősz, amikor kint köd van, esik az eső és a sár feneketlen. A legjobb újborok közé tartozik. Azzal hogy korcsmabor, nincs szándékomban lebecsülni. Sőt. A korcsma civilizációnknak egyik legfontosabb intézménye, sokkal fontosabb mint például a parlament. Az egyik helyen a sebeket osztják, a másik helyen gyógyítják.”

Hamvas Béla: A bor filozófiája

A fenti sorokkal jellemzi Hamvas Béla 1945 nyarán írt könyvében a soltvadkerti borokat. Azóta sok esztendő telt el és a borvidék számtalan megpróbáltatáson ment keresztül, talán nem is nagyon ismerjük, vagy tartunk is tőle, mivel korábban igen csak botrányok lengték körül.

Úgy véltem, a legbiztosabb, ha a borkedvelő saját maga győződik meg arról, mennyire érdemes foglalkozni Magyarország legnagyobb borvidékén, a Kunsági borvidéken készült borokkal.

Erre nyílt lehetőségünk Font Gábor segítségével, aki családi pincészetük képviselőjében látogatott hozzánk Soltvadkertről. A család öt tagja a gazdaságban dolgozik, mindegyiküknek meg van a testre szabott feladata.

Saját területük 28 hektár amit Ők maguk művelnek, külső segítséget csak alkalmanként vesznek igénybe. Gábor elmondása szerint, környezetkímélő technológia, természetkorlátozás jellemzi munkájukat. Csak zöld és sárga jelzésű permetező anyagokat alkalmaznak. Boraikat reduktív eljárással készítik, hogy friss, üde, ro-

pogós, gyümölcsös tételek kerüljenek ki a pincéjükből a fogyasztó asztalára. Az ilyen eljárással készült borok 1-2 éven belül fogyasztandók, de úgy véli, hogy a piac, a bor kedvelők ezt is várják tőlük.

A minőség megőrzésére szintetikus extrudált dugót alkalmaznak. Így tudják a palackban tartani a frissességet, az illatot, így tudnak ebben a kategóriában kiváló minőséget produkálni.

Végül nézzünk néhány tételt a teljesség igénye nélkül. Kezdeném a sort egy olyan borral, amely irányába bizony sokan fenn tartással lehetnek, én is így voltam ezzel, mindaddig, míg nem találkoztam a Font pincészet Kövidinka borával. Egy egyszerű beszélgetés borként jellemezném, kiváló íz, illat harmóniával, amit kellő természetkorlátozással és kíméletes feldolgozással tudnak elérni. A borvidék másik jellemző fajtája az Ezerjő, amiről, megkóstolva csak elismeréssel szólhattunk. Ez a fajta nagy odafigyeléssel különleges, utánozhatatlan borok készítésére alkalmas. A fehérbor kedvelők öröme az Irsai Olivér és a Cserszegi fűszeres is szerepel a pincészet kínálatában. A kóstolás második felében kétfarkos szőlőből készített rosé és siller került az asztalra.

Hasonló frissesség jellemzi ezeket is.

A borvidék véleményem szerint behozta már lemaradását a többi neves borvidékhez képest, köszönhetően a lelkiismeretes borászok szorgalmas, odafigyelő munkájának.

Aki az egyszerű, de kiváló és emellett árukat tekintve is helyén lévő borokat kedveli, az itt meglelheti azokat.

Baranyi József

Pályaválasztási információs délután Jászfényszarun

A Jászfényszarui Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakképző Iskola 2009. november 3-án, az elmúlt évhez hasonlóan, Pályaválasztási fórumot tartott a Petőfi Művelődési Házban.

A környező települések – Jászberény, Jászapáti, Szolnok, Hatvan, Mátrafüred, Budapest, Gödöllő középiskoláit az igazgatók illetve pályaválasztási felelős tanárok képviselték. A fórumon 15 iskola mutatkozott be. Délután 15.00 órától kiállítás, majd 17.00 órától a tájékoztatókra került sor.

Lehetőséget biztosítottunk néhány szakma jeles képviselőjének bemutatkozására, ahol a szakma szépségeiről, nehézségeiről, elágazásairól, lehetőségeiről lehetett hallani. Személyes konzultá-

cióra is volt alkalom a nagyszámú érdeklődő szülőknek és gyermekeknek. A középiskolák képviselői bemutatták saját intézményüket, profiljukat, a lehetséges továbbtanulás irányait, feltételeit.

A Munkaügyi Központ Jászberényi Kirendeltségének pályaorientációs képviselője ajánlotta a pályaválasztás előtt álló fiataloknak a tanácsadást, pályaorientációs szolgálatot. A nyolcadik és hetedik osztályos gyermekek és szüleik nagy érdeklődéssel, figyelemmel hallgatták a tájékoztatókat – reméljük, hogy segített ez a fórum a további nyílt napok lehetőségei a helyes pályaválasztásban.

Szakali János
igazgató

Kovács Béláné Pető Magdolna
pályaválasztási felelős

20. Költészeti Szemle, országos döntő Szolnokon

Közel kétszáz nyugdíjas zsibongása töltötte be a Szolnoki HEMO színháztermét szeptember 17.-én délelőtt. Itt rendezte meg a JMSZ Megyei Nyugdíjasok Kulturális és Érdekvédelmi Egyesülete, valamint a Nyugdíjasok Országos Szövetsége a 20. Költészeti Szemle döntőjét, melyet Dénes Pali bácsi álmodott meg, itt Szolnokon.

Mint ismeretes, az éves kiírás mindig egy-egy híres költő, író évfordulójához kötődik. Az idei évben Radnóti Miklós születésének 100. évfordulóját ünnepeltük. Külön öröm, hogy a versmondás mellett kiírhattuk a prózamondók vetélkedőjét is; és micsoda jeles alkalomból: Benedek Elek évfordulót is ünneplünk ez évben. A nagy mesemondó születésének 150; halálának 80. évfordulóját. Az Ő műveikkel szerepelt a regionális elődöntőkből bejutott 43 versenyző.

A megnyitóban Márki Éva, a NYOSZ kultúra-referense és Demény Istvánné Adrienn a megyei egyesület elnök asszonya köszöntötte a megjelenteket. A rövid műsorban fellépett Magyarné Szűcs Erika népdalénekes, valamint a Kazárról érkezett népdalkör.

A rendezvényen megjelent és köszöntőt mondott: Dr. Kállai Mária alpolgármester asszony.

A zsűri – Királyi Istvánné, Katóka, (nyugdíjas pedagógus) a Nyugdíjasok Budapesti Szövetségének vezetője; Oláh Antalné, Erzsike (nyugdíjas pedagógus) a Hajdú-Bihar Megyei Nyugdíjasoktól; Lengyel Boldizsár úr a Szolnok Városi TV kulturális műsorainak szerkesztője; Kökény Krisztián úr író – költő Ceglédről; a zsűri elnöke: Serfőző Simon úr, József Attila díjas író – költő – most sem volt könnyű helyzetben. A sok nívós produkció közül kellett kiválasztaniuk azt a hatot, amely elnyerte az „Év Nyugdíjas Versmondója” illetve az „Év Nyugdíjas Prőzamondója” címet; valamint négy különdíj átadására is javaslatot tettek.

A 2009-es év díjazott előadói:

Szavalkók:

1. Szabó Mátyásné, Lórika néni (83 éves pedagógus) Mesterszállás: Radnóti Miklós: Nem tudhatom
2. Surinya Antal Hódmezővásárhelyről: Radnóti Miklós: VII. ecloga
3. Beke István Gónyú: Radnóti Miklós: Ötven év (Egy Sík Sándor köszöntő prólogusa)
4. Rengóné Baranyi Ilona Karancslapulytő: Radnóti Miklós: IV. ecloga

Próza (mese) mondásban:

1. Telek Balászné Kazár (népviseletben lépett fel): Benedek Elek: Áldás és szerencse
2. Jávorka Zsuzsanna Budapest Benedek Elek: Az aranyeke

Külföldi díjak:

Pecznyik Ibolya Monor: Radnóti Miklós: Változó táj
Bolyos Lászlóné Salgótarján: Radnóti Miklós: Á la Recherche
Juhász Ákos László Nagylóc: Radnóti Miklós: Nem tudhatom
Tózsér Zoltánné Debrecen: Radnóti Miklós: Ötven év

Szeretettel gratulálunk a díjazottaknak!

Mint értékelő szavaiban a zsűri elnöke, Serfőző Simon úr elmondta, csodálattal töltötte el az idők tehetsége, felkészültsége; s olyan szép napot töltöttünk együtt, amire mindig emlékezni fog. Lengyel Boldizsár úr, a zsűri tagok egyike is elismeréssel szólt a produkciókról. „Sok előadó, bizony a televízióban is megállná a helyét” – hangozott. Különleges élmény volt hallgatni az első díjat nyert Szabó Mátyásné, Lórika néni (83 éves pedagógus) Nem tudhatom című versének előadását, aki olyan átéléssel szavalt, hogy könnyet csalt a hallgatóság (és a zsűri) szemébe.

Köszönetünket fejezzük ki a nap sikeres lebonyolításáért szponzorainknak: a Nyugdíjasok Országos Szövetségének, a JNSZM Nyugdíjasok Kulturális és Érdekvédelmi Egyesületének, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzatának, HM Rekreációs és Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft. Szolnoki Intézménye (közismert nevén a HEMO) intézményvezetőjének, Kis Ákos úrnak és munkatársainak, Tisztai Klub Étterem munkatársainak. Külön köszönjük Dr. Kállai Mária alpolgármester asszonynak személyes segítségét, és azt, hogy megtisztelte jelenlétével rendezvényünket.

A nap eseményeit bemutató összefoglalójában a Szolnok Városi Televízió rövid hírszöveget közölt az eseményről.

A versenyzőknek, a kísérőknek és a megjelenteknek további szép „Napsugaras Ősz”-t, jó egészséget kívánunk. Jövőre, Veletek uyanitt!

Márki Éva
NYOSZ kultúra referens

Megőrizzük a szülők bizalmát

A Lehel Vezér Gimnázium igazgatói irodájának ajtaján 23 évig Nagy András neve szerepelt. Az október 28-i önkormányzati ülésen a képviselők az igazgató nyugdíjba vonulása után a névtáblacseréről döntöttek. Az új igazgató Antics István lett. A kinevezéshez gratulálunk!

Nagy András megbízatása november közepével jár le, utódjára pedig nem kis feladat hárul. Meg kell őriznie a Jászság egyik frekventált intézményének jó hírét, vigyázni kell a bizalomra, melyet a környék szülői a Lehel Vezér Gimnáziumba vetnek, tartania, uram bocsá' tovább kell emelnie az oktatás színvonalát, meg kell felelnie az elvárásoknak, és közben gazdálkodj okosant kell játszania az egyre fogyatkozó forrásokkal.

Néhány gondolat az igazgató úr nyilatkozatából:

„– Megbirkózik a feladattal?

– Úgy gondolom, hogy elég erős vagyok, felkészültem érzem magam, és ebben sokat köszönhetek Nagy Andrásnak, akit nagyon tisztetek. Felkarolt, okított és vitt magával, segített a kapcsolatépítésben, észrevétlenül is kialakította bennem azt a fajta magabiztosságot, ami elengedhetetlen ehhez a munkához.

Szerencsém van, hogy olyan iskolában dolgozom, ahol öröm tanítani. Egy tanárt az tesz elégedetté, amikor jó gyerekekkel tud együtt haladni, kinyithatja őket. Így kevesebb órával is érhetnek sikerélmények.

Fontos, hogy azt a bizalmat, amit az intézmény és talán az én személyem is megkap a város illetve a szülők részéről, továbbra is fenntartsuk. Sok munkával bizonyítanunk kell, hogy a gyerekek itt tényleg jó helyen tanulhatnak.

A jövőre nézve törekedtem arra, hogy olyan vállalásaim legyenek az ötéves ciklusra, amelyek teljesíthetőek, így nagyobb beruházások nem szerepelnek közöttük. A legfontosabbnak azt tartom, hogy azokat a mutatókat, amelyeket a Lehel Vezér Gimnázium most produkál – gondolok itt például a 92%-os felvételi arányra – tartani tudjuk.

A munkaerő-piaci igények változását követve gazdasági, műszaki pályára kell nagyobb hangsúllyal felkészítenünk az itt tanuló diákokat. Jövő évtől kezdve egy matematika-fizika csoportot fogunk indítani. Eddig is volt egy erős matematika csoportunk, és ehhez odatesszük még a fizikát. Úgy gondolom, ez komoly vonzerő, hiszen a továbbtanuló diákjainknak közel ötven százaléka ilyen pályát választ. A Lehel pedig nemcsak azért jó, hogy bekerülnek a diákjaink a felsőoktatásba, hanem azért is, mert bent is tudnak maradni, és az életben is helyt állnak”.

Antics István 1967. szeptember 30-án született. Egyetemi tanulmányait Szegeden a József Attila Tudományegyetem Bölcsészkarának magyar – történelem – latin szakán végezte. 1992-ben került Jászberénybe pályakezdőként, kezdetektől a Lehel Vezér Gimnázium tanszékének tagja, öt éve igazgatóhelyettes.

Forrás: www.jaszbereny.hu

Zarándokúton a Jászságban – a Jászságért

2009. október 3-án egy kora őszi szombat reggel gyülekeznek a hívek a jászfényszarusi templom padsoraiban. Negyven fő Jászfényszaruból és tizen Pusztamonostorról.

A 6 órakor kezdődő szentmisében utunk céljaként mi mást is jelölhetett volna ki **Csóke György plébános** atya, mint azt, hogy közösen, így együtt tegyünk tanúságot Isten kegyelméről, legyünk tanítványokká, adjunk hálát az ősöknek és hívjuk fel a jelenkor figyelmét az összetartozás fontosságára.

Mindig messze vidékre zarándokolunk, de fontos, hogy legszűkebb pátriánkat, a Jászságot minél jobban megismerjük. Nem turistaként utazunk, hiszen olyan jászok vagyunk, akik keresztény katolikus embereknek valljuk magunkat. Hálát adunk, hogy végigjárhatjuk ezt az utat.

Utunk első állomása **Jásztelek** volt. A templom **Szent Márton püspök** titulást viselve a település központjában,

A vendégváró jászteleki hívek

Terített asztal a jászteleki templomban

szép gondozott park közepén áll. Ajtaja már nyitva, meleg szívvel és friss pogácsával, kávéval vártak bennünket a kedves hívek. **Varga András plébános** úr köszöntőjében

Varga András plébános atya a vendégfogadók nevében köszönti a zarándokokat és Csóke György atyát, a zarándoklat vezetőjét

örömét fejezte ki, hogy a papság évében egy ilyen zarándoklattal járjuk körbe a jász településeket. „3 településen látom el a lelkipásztori szolgálatot, s ezek közül Jásztelek igényli a legtöbb törődést. Ez a település távolodott el leginkább a Jó Istentől, itt a legkevesebb az aktív résztvevője a szentmiséknek, 25-30 fő. Ez a tendencia már 1942 előtt is így volt. A nagyobb város közelsége miatt felhígult az erkölcs, a közérkölcst nem sokra becsülik. A településen már csak 1-6 osztály működik az iskolában. Igyekszünk összefogni mindazokat, akik még tenni akarnak az egyhá-

zért. Idén először szerveztük meg a Katolikus Bált.” – fejezte be tájékoztatóját a plébános úr, majd bemutatta a templomot körbevezetve bennünket és meginvitált egy kis reggeli kávéra. Előtte azonban együtt imádkoztunk a helyi hívekkel az egyház megújulásáért. Fájó szívvel hagytuk el utunk első állomását, mert úgy éreztük, akik eljöttek a mi fogadásunkra, valóban meg akarták velünk osztani aggodalmaikat, s várták a biztató szavakat.

Alattyanban a Szent Mihály főangyalról elnevezett helyi földbirtokosok által felépített barokk stílusjegyekkel rendelkező templomban is vártak már bennünket. Ez a település a jászok között szigetként létezett, s egészen 1876-ig Heves megyéhez, Egerhez tartozott. Már 1372-ben a pápai tized működő egyházközségként jegyzi. A falu maga honfoglalás kori település. A szentmiséket 50-100 fő látogatja, az általános iskolában, amely 1-8 osztályos, van hit-tan oktatás.

A településen a lelkipásztori szolgálatot a jászberényi Ferences templom **plébánosa** látja el.

A templommal szemben lévő kertben áll egy kedves Szentháromság szobor, amelynek külön ékessége, hogy a népi vallásosság szokásai szerint színesre festették.

Szentháromság szobor a templom előtti téren

Jászboldogházára már szép napsütésben érkezünk, a templom előtt közel 20-25 hívő várt bennünket **Csergő Ervin atyával** együtt. A **Szent Család** titulását viselő templom szerénynek mondható az eddig látottakhoz képest, de a szerető gondoskodás széppé varázsolja ezt a hajlékot is.

Csergő Ervin atya köszönt bennünket

A Gyergyószentmiklósról származó atya rendkívül alaposan készült fel, hogy nekünk egy áttekintő tájékoztatást adjon a település, az egyházközség múltjáról és jelenéről:

„Bedekovich Lőrinc a XVIII. század végén azt írja róla: »Jász pusztá Jász Berény Várassa Terrénumához dél felé kapcsolva vagyon. Tanyákra felosztva használtatik a, földje termékeny, hajdan jász kapitányságnak lakó helye volt.«

A település nevét egy Mátyás korabeli oklevélen 1458-ban említik először, Boldogháza néven. A redemptio idején (1745-ben) Boldogházáért a megváltási összeget Jászberény fizette ki 8000 rajnai forint értékben.

A tanyavilág öt központú volt (Csíkos, Tápió, Alsóboldogháza, Boldogháza, Sóshida), ahol iskolák, olvasókörök létesültek. Ezek a területeken 500 családi házból kb. 3000 ember élt. Az itt lakók 1946-ban döntöttek arról, hogy Boldogháza önállóvá válását kérik, melyet július 1-jei dátummal dr. Bibó István engedélyezett.

Mai napunknak azonban nem is annyira a falakkal, hanem a hívekkel, az egyházzal való találkozás a célja.

A számok tükrében a 2000 óta eltelt közel egy évtizedben 136 keresztelezés, 26 házasságkötés és 255 temetés volt, összehasonlításként az 1950-60. közötti évtizedben ezek a számok: 295 keresztelezés, 165 házasság és 250 temetés. Elsődíszó évente 12-15 fő, hittanra 50 gyermek jár.” – fejezte be tájékoztatóját az atya.

A boldogházi hívek egy csoportja, akik fogadásunkra megjelentek

Ezután a fogadásunkra összegyűjtött hívekhez **Csóke György** atya szólt a zarándoklat lényegéről, arról, hogy mindannyian hiszünk abban, hogy ősünk, mi és a jövő nemzedék élete és hite összekapcsolódik, és ezzel az úttal hitünk is erősödik. Atya ezután megkérte Farkas Kristófit, mutassa be Jászfényszarut és templomát a híveknek, majd közös imádság után megtekintettük a templomkertben átsétálva a plébánia udvarában található egyházi kiállítást.

Jánoshida volt a következő állomás, szintén olyan település, amely 1876-ban lett Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez csatolva.

Itt található az Alföld egyik legszebb **kora középkori apátsági temploma**, amely **Keresztelő Szent János tiszteletére** lett szentelve. A templom egy mocsaras területből kiemelkedő dombon áll. Közel a Zagyva, s már nagyon régóta jelentős átkelőhely volt a település mellett. Az itt élők így mondták: találkozunk a Szent János hídjánál.

A jászsági templomokról készülő könyv két szerzője a jánoshidai templomban: Pető István és Farkas Kristóf

A templomban már vártak bennünket, s nagy büszkeséggel mesélték el a templom történetét.

Hamarosan megérkezett **Pásztor Paszkál atya** is, aki a Felvidékről származik, s többek között a jánoshidai templom is hozzá tartozik. Ebben a templomban valóban érez-

Megérkezett Pásztor Paszkál atya is

hetjük a történelem levegőjét. A barokk hajó jobb és bal oldalán található kápolnákon látszik, milyen lehetett a templom a 12. században.

Külön figyelmet érdemel a déli kápolna félkörívvel záródó kapuja, emberarcos oszlopfejeivel, a templom belsejében pedig az északi kápolna melletti dombormű, felül Gábritel arkangyal, alul Szent László alakjával. Erre Krisztof többször is felhívta a figyelmünket.

A fényzarusi hívek közül az elmúlt években már sokan eljöttek ide május 13-án és október 13-án a fatimai jelenések emlékére rendezett szentmisékre.

Jászsalsószentgyörgyön a templom előtti kertben van az 1956-os emlékhely. (Ilyenkor gondolok arra, hogy ezzel bizony Jászfényszaru még adósa a hősöknek.)

A jászsalsószentgyörgyi templom előtti 56-os emlékmű

Délidőben, fénylő napsütésben értünk ide a **Szentháromság tiszteletére** szentelt barokk stílusú templomba. Vendéglátónk és Krisztof együttes erővel bemutatják a templomot.

Ez a nagy templom – sokak véleménye szerint a Jászság egyik legszebb temploma – az 1745-ös redemptio-nak is köszönheti mai formáját. 1793-ban lett végleg kész. Érdekesek a körbefutó oldalerkélyek, karzatok. Karácsonykor és Húsvétkor 1200 ember is eljön a szentmisére. A teljes befogadó kapacitás 2000 fő. Vasárnaponként 2-300 fő jár rendszeresen templomba. Sok a hittanos és az elsőáldozó is. A templom gyönyörűen felújítva, látszik a szerető gondoskodás minden négyzetméteren. A déli harangszó előtt harangjátékot hallhattunk – nagyon kedves volt. Ezután közösen elimádkoztuk az Úrangyalát.

Lassan elindultunk a szomszéd várba, amellyel sokszor állt harcban Alsószentgyörgy, s ez **Jászladány**.

„**A Sarlós Boldogasszony tiszteletére szentelt**, barokk stílusú templomot 1780-ban kezdték építeni, és bár nem volt teljesen kész, 1781-ben felszentelték. 1785-ben, Zil-lak kamarai építőmester terve szerint fejezték be az építkezést.” – mutatta be röviden a templomot **Pataky Vidor esperes úr**, aki nagy szeretettel köszöntött bennünket, és mesélt az életéről, fiatalágáról, a régi időről – nagyon érdekes volt őt hallgatni. Közben elmesélte, hogy 10 évvel ezelőtt a miskolci Kolping Egyesület fiataljai festették diplomamunkában ki a templomot – tört fehér selyem árnyalatban. Felújították a szép, értékes paraszt barokk keresztelő kutat. Ugyancsak jelentős műemlék az orgona – az 1890-es években Erdélyből a Tiszán úsztatták le a faanyagot hozzá.

„Valamikor színvonalas vallási élet volt a Jászságban, most egyre kevesebb a hajlandóság a természet felettire. Én is jászsági, Jászapáti származású vagyok, s emlékszem

Vidor atya mesél

a szép karácsonyi szentmisékre, már alig vártam, hogy újra zengjen az ének a templomban.

Szívesen emlékszem pap elődeimre ebben a templomban, akik közül az egyik Kiss Imre fényzarusi születésű volt. Isten éltesse még élő rokonait!

Hol vannak már a régi idők, most a vasárnapi misén kb. 50 fő van jelen, s ünnepen sem sokkal több.” – fejezte be mondandóját a plébános úr.

Helyreállítás után

A templomból kijövet nagyon szomorú telefonhívást kaptunk, egy fiatalember meghalt Jászfényszarun, ezért a következő helyszínen Ézsias Dániel halvafekvőért fogunk imádkozni.

Hamarosan megérkeztünk **Jászkisér** városába, amely ebben az évben kapta meg városi rangot. Szépen gondozott park közepén áll a gazdag ornamentikájú, neoromán stílusú templom, amely **Szent Kereszt tiszteletére** épült. Kladiva Imre esperes plébános úr a vendéglátó. A település és a templom történetének jó ismerője, hiszen könyvet is jelentetett meg róla.

Üresen áll a plébánia

A templomot egy jászkiséri származású kanonok építtette – Follin János, 1905–06 között. A vasárnapi szentmiséken átlagosan 40-50 fő jelenik meg. Évente 30-40 gyermeket keresztel, azonban az elsőáldozók száma ritkán haladja meg a 3 főt. Utóljára a 100 éves jubileumon volt tele a templom. Hittanra kevés szülő iratja be a gyermekét. A település fele részben református vallású.

Kladiva Imre atya Follin János templomépítő kanonok képe előtt

A templommal átellenben lévő plébánia kertjében is körülnéztünk. Szép régi épület nagy verandával, évek óta elhagyatottan áll. *Utunk során nem ez az egyetlen üres plébánia, amely küllemében is értéket képvisel és akár vidékfejlesztési (LEADER), akár más forrásból érdemes lenne rendbe tenni egyházi közösségi rendezvények céljára.*

Jászkisértől búcsúztunk, de Imre atya a további két helyszínre velünk jött, hiszen mindkettő hozzá tartozik.

Jászszentandrás igazi újdonság erejével hatott sokak számára, mert még sohasem jártak itt. A település maga Jászárokszállás birtoka volt és a régi templom is oda tartozott. A község 1886-ban kapta meg önállóságát és 1903-ban új templom építésébe kezdett, amelyet **Szent Kereszt felmagasztalása** tiszteletére szenteltek fel. Neogótikus stílusú, Czigler Győző tervezte, 1933-ban került sor a templom belső festésére, a freskókat és a szekciókat **Aba Novák Vilmos** és **Chiovini Ferenc** készítették, nagyon sajátos képi világú a templom, nem véletlen, hogy a helybeliek közül többen le akarták meszeltetni, miután felkerültek a poklot ábrázoló részbe. Mára már a megye egyik leghíresebb temploma, sokan a fürdőn kívül csak ezért látogatnak Jászszentandrásra.

Közel 2600 fő él a településen, általános iskola és óvoda is működik. Van hitoktatás, évente 10-12 gyermek elsőáldozó. Vasárnaponként átlagosan 100 fő jár templomba. Rendezett, szép település.

Imával és énekszóval köszöntünk el Jászszentandrásról és közeledtünk utunk utolsó állomásához **Jásziványhoz**, amely Jászapáti és Heves között fekszik, zsákfalú. Lakosainak száma 398 (2001-es népszámlálás szerint). Sokáig Jászapátihoz tartozott, de 1950-től önálló település. Temploma és plébániája 1929-30 között épült **Jézus Szíve tiszteletére**. Nagyon szép kert veszi körül. A településen már nem működik sem iskola, sem óvoda, naponta busszal viszik (3 éves kortól!) a gyermekeket más településre. A plébánia épületében a Jásziványért Közhasznú Egyesület kapott helyet, melynek fejében rendben tartják az udvart. *Sok kérdést felvet az elnéptelenedő falvak helyzete. Felnövekvő generáció nélkül nem lehet egyházközséget sem építeni. Ezért nagyon fontos bevonnai a fiatal családokat az egyház életébe.*

Utunkat hálaadó imádsággal fejeztük be, sok mindent láttunk-hallottunk, időre van szükség, hogy letisztuljanak a benyomások, de az biztos, mindenhol jó szívvel, barátságosan fogadtak bennünket, az összetartozás élményében volt részünk ezen a napon.

Kladiva Imre atyától azzal búcsúztunk: egy hét múlva Jászapáti találkozunk.

Nagyné Kiss Mária

Korrupció a közbeszerzésben

A botrányos ügyek mellett apróbb korrupciók sora duzzasztja a közbeszerzéses visszaéléseket. Egyes nemzetközi szervezetek szerint az eljárások 90 százalékában sérülnek így vagy úgy a jogszabályok. A GKI Gazdaságkutató Zrt. ennél azért némiképp óvatosabb, következtetése szerint a közbeszerzési procedurák 65-75 százalékát érinti valamilyen módon a korrupció – mondta Vértés András, a GKI elnöke tegnap, ezzel kapcsolatos elemzésük sajtótájékoztatóján.

A GKI a Közbeszerzések Tanácsa megbízásából vizsgálta a közbeszerzési korrupciót, többek között az ajánlatkérők, az ajánlattevők és a hivatalos közbeszerzési tanácsadók tapasztalataira támaszkodva. A 300 oldalas tanulmányon a megrendelő még az utolsó simításokat végzi, a GKI azonban közreadta a kutatás főbb megállapításait. A szakirodalomból és a megkérdezettek válaszaiból leszűrhető, hogy a részrehajlásokat sokféle nem korrupciós jellegű ok is indukálhatja, gyakran a betarthatatlan jogszabályok vezetnek vissza szituációkhoz. A korrupciós cselekmények „technikája” igen változatos, az ajánlatkérők és az ajánlattevők összejátszásának leggyakoribb formája a pályázók körének korlátozása. Hasonlóképpen kedvelt módszer az ajánlattevő sikeréért történő nyomásgyakorlás, vesztegetés magas ár elfogadásáért, vagy például a pályázó indokolatlan kizárása. A GKI górcső alá vette az ajánlattevők és alvállalkozók „mutyizásait” is. A válaszadók e körben leginkább az előzetes (kartell-) megállapodásokat jelölték meg.

A korrupció hatásait négy csoportba sorolták. Legtöbbször a vállalási árak emelkedését és a teljesítés gyengébb minőségét

emelték ki, de sokan utaltak a verseny korlátozására és a pótlólagos költségekre. Akadtak, akik arra hívták fel a figyelmet, hogy a korrupció visszafogja a vállalásos kedvet, a külföldi működő tőke importját, és csökkenti a GDP-t.

A GKI véleménye szerint szükség van az egyszerűbb szabályozásra. Azt is javasolja: a Közbeszerzések Tanácsa két-három évente szervezzen korrupciót kutató vizsgálatot, hogy „naprakészen” kijelölhesse a terápiát a normaszétek ellen. Az Országgyűlésnek négy-öt évente felül kellene vizsgálnia a nemzetgazdaság korrupcióellenes stratégiáját és meghatároznia a fellépés aktuális irányait. A küzdelmet a politikai visszaélések visszaszorításával, a párt- és kampányfinanszírozás szabályozásával kell kezdeni – szögezi le a GKI.

Büntetőjogi eszközök és nyilvánosság

A Századvég vizsgálta a társadalom korrupcióval kapcsolatos véleményét. A válaszadók 16 százaléka szerint elkerülhetetlen a korrupció, a megvesztegethetőség elengedhetetlen a sikeres ügyintézéshez.

Különösen a falvakban élők szorulnak rá manipulációkra. A városiak viszont kevésbé tartják szükségesnek az efféle próbálkozásokat. Az emberek döntő hányada az állami és a gazdasági korrupciót tartja a leg súlyosabb problémának. Rossz tapasztalataik vannak az önkormányzatoknál, és sokak bizalma megrendült az igazságszolgáltatásban is. A visszaélések megakadályozására szigorú büntetőjogi eszközöket tartanak szükségesnek, és szorgalmaznak a mainál szélesebb társadalmi nyilvánosságot is.

Forrás: Világ gazdaság Online (2009. november 4.)

Jászkapu Turisztikai Egyesület szakmai napja

2009. szeptember 4-én az egyesület Jászfényszarun az Ézsiás Tanyán tartotta soron következő programját. Megjelentek: az Egyesület tagjai és érdeklődők, akik közül köszöntöttük **Mozsár Lászlónét**, a Jások Világtalálkozójának soros rendező település (Jászágyó) polgármester asszonyát (aki számít az egyesület aktív közreműködésére) és **Talabos Istvánt**, a Budapesti Gazdasági Főiskola tanárát, turisztikai szakértőt, az egyesület szakmai tanácsadóját.

Ézsiás István (mg-i vállalkozó) a Jászkapu Turisztikai Egyesület egyik elnökségi tagja 2009. szeptember 4-én az Ézsiás Tanyán vendégül látta az egyesület tagjait és érdeklődőit. A péntek délutáni Egyesületi Napot a főleg mezőgazdasági tevékenységhez kialakított és szépen felújított Ézsiás Tanya bemutatásával, körbejárásával kezdték meg a jelenlévők.

Ezután **Kovács György** az egyesület elnöke röviden összefoglalva bemutatta a Jászkapu Turisztikai Egyesületet (lapunkban már korábban hírt adtunk a civil szervezetről), amely Jászfényszarura került bejegyzésre, ismertette az egyesület alakulását, helyzetét és jövőbeli terveit. Majd a racka pörkölt elfogyasztása után, melyet Kaszai Tamás készített, az egybegyűltek kötetlen szakmai beszélgetéssel töltötték a délutánt.

A Jászkapu Turisztikai Egyesület 2009. július 14-ei közgyűlésén határozott egy TDM szervezet létrehozásáról működtetéséről. A terveikről: egy teljesen alulról építkező szervezet legyen fontos számára, hogy folyamatos kapcsolattartást, érdekegyeztetést és közös munkát folytasson az ágazat képviselőivel, szolgáltatóival, vállalkozóival és partnerintézményeivel.

TDM szervezet fő feladatának tekinti, hogy felállítson egy olyan sikeres turisztikai modellt, mely a meglévő turisztikai szolgáltatások minőségének javítása mellett, feltárja a kiaknázatlan lehetőségeket, termékeket és beépítse azokat az aktív kínálati körbe.

Végezetül néhány fogalom tisztázása:

A turizmus jelentősége a vidékfejlesztésben:

- Turisztikai adottságokkal rendelkező térségek részére kitörési pont
- Helyi potenciálok kiaknázását teszi lehetővé – elmaradott térségek felzárkóztatásának egyik lehetséges eszköze
- Új térségek bekapcsolása a gazdaságba
- Térségi együttműködések kialakulásának elősegítése (turisztikai célterület – desztináció – fejlesztés)
- Alternatív, kiegészítő jövedelemforrás
- Fejlesztések tovagyűrűző hatásai
- Népeség megtartó hatása van

A turizmus szerepe a települések fejlesztésében:

- Növekvő vállalkozási aktivitás
- Munkahelyteremtés – kevésbé képzett munkaerő foglalkoztatása
- Növekvő adóbevételek
- Turisztikai fejlesztések befektetés ösztönző hatása
- Elősegíti a településen belüli és települések közötti együttműködést
- Hozzájárul a település és környezetének építészeti, természeti, és kulturális értékeinek megőrzéséhez, településképvé javításához
- Kedvező imázs-formáló hatás
- Hozzájárul a helyi lakosság életminőségének javításához

Turisztikai desztináció menedzsment: TDM

- a desztináció turisztikai termékeit és egyéb szolgáltatásait egységben, komplex módon kezelő partnerek (önkormányzatok, vállalkozások, szakmai és civil szervezetek stb.)
- **hosszú távú, szervezett együttműködésen alapuló,**
- **önkéntes tevékenység**
- annak érdekében, hogy a turista élményét, illetve a turizmusból származó hatásokat optimalizálják
- a fenntarthatóság szempontjainak figyelembe vételével.

Kovács Béláné Pető Magdolna
a BLNT elnöke

Red-Scorpions Security Hungary Zrt.

Jászberény, Ady E. út 37. • Tel./fax: 06-57/407-747
http://www.red-scorpions.hu
E-mail: nagy.redsc@invitel.hu • taczmanz.redsc@invitel.hu

rádiós átjelzéssel

GSM alapon

24 órás TÁVFELÜGYELET és JÁRÓRSZOLGÁLAT

kapcsolt telefonvonalon

GPRS alapon

AQAP2120-2003

Adventi Kávéház

2009. december 13-án vasárnap,
15.00 órától
a jászfényszarui Kisiskolában
megrendezésre kerül
a hagyományos
**Karácsony előtti
adventi hangverseny.**

A programot
az Általános Iskola és a Népőiskola
közös szervezi.

Minden érdeklődőt szeretettel várnak
a szervezők!

Pipafüst

Közéleti Civil Hírmondó

Kiadja:
Bedekovich Lőrinc Népőiskolai Társaság
Felelős kiadó: Kovács Béláné Pető Magdolna

Szerkesztőség:
5126 Jászfényszaru, Fürst Sándor u. 1.
Fax: (57) 422-527 • E-mail: info@bedekovich.hu
Szerkesztőbizottság elnöke: Dr. Palencsár Csaba
Készítette: az Új Berea Kft.
Tel.: 455-9080, fax: 455-9081
e-mail: ujberea.kft@chello.hu

Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója
ISSN 1789-6304

A lap megjelenését támogatja:

Szociális és
Munkaügyi Minisztérium

Nemzeti Civil
Alapprogram

Franciaországi jó példa – a helyi termékek boltja

A szezon kosara – Lot-garonni tájak, ízek

Mr. Fayette fogadott bennünket a szezonális kosaras parasztek boltjában, amelynek gondolata 2007-ben született meg, és 2008. június 12-én már meg is nyitották.

9 termelő saját elhatározásból összeadta a tőkét, amely az induláshoz kellett, jelenleg ennek az egyesületnek 35 tagja van. Az Agrárkamara segített abban, hogy az üzleteknek a megfelelő helyet megtalálják és kiváltszák azokat a gazdákat, akiket bevonnak ebbe a programba. Ezen a vidéken 20 ilyen üzlet – eladási pont – van. Keddtől vasárnapig tartanak nyitva, s az ár 25%-a a költség.

A kínálat, amint a képeken is látható sokszínű-lényeges eleme a szezonális, így megvásárolható itt tej, tejtermékek, zöldségfélék, hús, hústermékek, kacska minden mennyiségben (kacsamáj konzervek széles választéka), lekvárok, bor, méz, aszalványok, s ha a szezonnak vége, nem mennek máshová áruért.

4-5 éve a fogyasztók 75%-a keresi a megbízható, helyben termelt árut.

Ilyenek például a Vilar család termékei.

Gazdag volt a kínálat házi készített hentesárból is – nagyon szép volt a termékek megjelenése a természetes anyagokból (fából, vesszőből) készített polcokon, tárlókon).

Épp szüret idején jártunk a boltban, ahol mustot is lehetett venni, 2 euro volt egy liter.

Itt Bergerac térségében is hatalmas dióültetvények vannak, s a diónak minden változata kapható – feldolgozott formában is: dió olaj (nagyon finom) és dió liszt.

A bolt, a termékek, a vezetőség hozzáállása mind a szorgalmas francia parasztek dicsérei, érződik a boltban megjelenő vásárlónak is a táj szeretete, az eredetiség utáni vágyakozás. Itt keresik a kapcsolatot a termelővel, minél személyesebb legyen a vásárlás-sokan ha ízlik a termék hosszú időn át visszatérnek kedvencükért.

A program a Grundtvig 08/0025-G/1007 RESTAP projekt keretében valósult meg.

Nagyné Kiss Mária

Olvasói levél

Ismételten a kerékpárútról...

Örömmel olvastam az interneten a Nemzeti Közlekedési Hatóság Észak-alföldi Regionális Igazgatósága hirdetését, melyet kivonatolva az alábbiakban ismertetek.

EA/KA/NS/A/5484/1/2009. sz. hirdetés

Forgalomba helyezési eljárás megindításáról

Az ügy tárgya: Jászfényszaru, Szabadság út (3106 j. Vácszentlászló-Jászfényszaru összekötő út) mellett a 15+843 – 18+137 km szelvények között megépült kerékpárút forgalomba helyezése.

Építető megnevezése: Jászfényszaru Város Önkormányzata

Az eljárás megindításának napja: 2009. október 19.

Ügymegoldási határidő: 45 munkanap.

Érintett hatásterület: A tervezési szakaszon lévő azon ingatlanok, melyeket a közlekedési létesítmény terület-igénybevételével érint, melyek az építés területével közvetlenül határosak, továbbá melyek kapubejárója az útépítéssel közvetlenül érintett szakaszhoz csatlakozik.

Ügymegoldó neve: Hegyes István, hivatali elérhetősége: tel.: 56/422-603

E-mail: hegyes.istvan@nkh.gov.hu

Az érintett hatásterületen lévő ingatlanok tulajdonosai, illetőleg ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogszerű használói az eljárás során írásban, vagy szóban nyilatkozatot tehetnek.

Az ügymenetre, valamint az irányadó jogszabályokra vonatkozó elektronikus tájékoztatás a www.nkh.gov.hu honlapon található.

Kifüggesztés napja: 2009. november 3. Levétel napja: 2009. november 18.

A fentiek alapján a kerékpárutat ugyan már használják a település lakói, de a hivatali ügymenet csak a papírmunka elvégzése után záródik le. Amit eddig is tudtuk: 2216 méter hosszúságú, 2 méter széles kerékpárút épült Jászfényszaru főutcáján úgy, hogy közben az út alatt haladó ivóvíz-közműhálózat is felújításra került. A kivitelezés összköltsége 163.014.472 Ft, melynek 90%-át uniós forrásból fedezték. Az eredeti pályázati kiírásban még 85%-os támogatás volt elnyerhető, de egy másik pályázatból 8.150.723 Ft-ot sikerült nyerni, ami az önerőt 5%-kal csökkentette. Így tehát megállapíthatjuk, hogy 1 m² kerékpárút Jászfényszarun 36.781 Ft-ba került.

A kivitelező, a Penta Általános Építőipari Kft. munkatársait sajnos nem sokszor láttuk településünkön dolgozni, hiszen a munkákat alvállalkozók végezték. Bízom benne, hogy Kis Csontos Béla úr műszaki ellenőr a garanciális hibák feltárásában és azok kijavításában is tevékenyen részt fog venni.

Olvasói levél

Vásár – nem egészen a szokott módon

*„Magyar terméket, magyar termelőtől,
magyar embernek!”*

Ez a célja a Magyarok Szövetsége jászberényi közössége által szervezett Magyarok Vásárának.

November 8-án Jászberényben immár hatodik alkalommal a Szent Klára Szeretetotthon udvara adott helyet a rendezvénynek. Az esős időben is idetaláltak a törzsvevőnek számító emberek, ami nem véletlen, hiszen a portékájukat kínáló is visszatérő termelők.

A kenyérlángost, a sajtokat, a mangalicából készült finomságokat keresték leginkább, de volt keletje a házi szörpöknek, lekvároknak, különleges mézeknek, mézeskalácsoknak is.

A nap eseménye egy fa ültetése volt, melyet egy kisleány szépséges versmondása, s éneke tett emlékeztetővé.

„A Magyarok Szövetsége társadalmi önszerveződés, aminek célja, hogy megszólítsa és összefogja azokat, akik még érznek erőt magukban, hogy tegyenek ezért az országért.”

Ahol tájékozódhat és információt kaphat a Magyarok Szövetsége munkájáról:

www.magyarokszovetsege.hu, www.mszb.hu, msz.jaszbereny@gmail.com

Telefon: 06-30-302-4272.

Az ülést Polgármester Asszony vezette, a képviselők közül hiányzott Kovács Tímea, Szakali János és Berze Péter.

Az első napirendi pontban a képviselőtestület megtárgyalta és egy tartózkodással elfogadta, hogy a 32. sz. főútvonalon a vasúti felüljáró építése után a visszamaradó utakat átveszi, és azokat karbantartja. A MÁV ZRt. vállalta, hogy az átjáró, valamint az azt biztosító berendezés (fénysoport) felügyeletét és üzemeltetését ellátja.

Több képviselőben ismét felvetődött az a kérdés, hogy a Nemzeti Infrastruktúra

Fejlesztő ZRt.-nek miért ennyire fontos a közúti felüljáró megépítése, hiszen a 32. sz. főközlekedési út nagyon siralmas állapotban van. Polgármester Asszony hozzászólásában arról tájékoztatta a jelenlévőket, hogy nagy valószínűséggel a felüljáró és a

főút felújítása egy ütemben fog megvalósulni.

Második napirendi pontban a funkcióbővítő pályázatokhoz (a városközpont felújítása) kapcsolódó tervezői szerződések kapcsán Dankó Zoltán mérnököt (Architex

Kft., Szolnok) egyhangúlag megbízta a képviselőtestület a tervek elkészítésével.

A harmadik napirendi pontban a testület egyhangú igen szavazattal kilenc utcában (Bajza, Viola, Szikra, Vasvári stb.) 11.000 m² szilárd burkolat elkészítésére ajánlati felhívást tett közzé azzal a feltétellel, hogy a munkálatoknak 2010. június 30-ra kész kell lennie.

A zárt ülés napirendjén a Bercsényi u. 2/C alatti költség alapon meghatározott lakbérű lakások bérbevételére érkezett pályázatokat bírálta el a képviselőtestület.

Kaszai Tamás

Tájékoztató

*a képviselőtestület október 14-i
soron kívüli üléséről*

Mit tesz a városvezetése a lakók védelmére?

Tesz valamit? Már a tavasszal felvetődött egy térfigyelő rendszer – kamerás technika telepítésének kérdése.

2009. szeptember 16-án a testületi ülés kilencedik napirendjének egyik előterjesztésében a településfejlesztési bizottság 12 darab térfigyelő kamera elhelyezését javasolta – de itt még nem tart a dolog. Helyesbítenem kell, készüljön pályázat a kamerák elhelyezésére. A testület egyhangú igen szavazattal döntött a térfigyelő kamerák elhelyezésével kapcsolatos feladatok előkészítéséről.

Ez jó hír, de mikor is lesz működőképes, használható, hatékony a rendszer?

Ki dolga lesz és mikorra készül el a pályázat? Van-e rá pályázati kiírás? Ki lesz a kivitelező? Mennyi idő alatt készülhet el ez a rendszer? Mit teszünk addig a közbiztonság érdekében?

Az elmúlt évek szomorú tapasztalata, hogy az év végi ünnepek előtti időszakban megszorodnak a betörések.

Van, ahol e témában kicsit korábban ébredtek. Egy közeli mátrai falucskában, Gyöngyöspatán, létrehoztak egy rendszert, a közbiztonság, a falu biztonsága érdekében. Három rendszámfelismerő és négy

közterületfigyelő kamera figyeli a frekvenciát több részre. A rendszer látja az áthaladó gépjárműveket és a rendszám alapján azonosítja azokat. A térfigyelő kamerák a kép rögzítésén kívül hangot is továbbítanak. A járőrök nem csak az irodában, hanem a járőrökön telepített laptopon is követhetik az eseményeket. A rendszer kapcsolatban van a Belügyminisztérium adatbázisával, így a rendőrök azonnal pontos információkhoz jutnak.

A faluban többfunkciós hálózat került kiépítésre, ami később más adatkommunikációra is felhasználható. Nálunk talán ilyen rendszer a kábeltelvízió kapcsán már kiépült. A szakemberek már biztosan megvizsgálták, hogy a meglévő kábelszálak megfelel-e erre a feladatra. A gyöngyöspatai képviselőtestület tagjainak és bizottsági tagjainak önfeláldozása segítette életre azt a modern rendszert, mivel ők háromévi tiszteletdíjukat ajánlották fel e nemes célra.

Baranyi József

Forrás: internet, Heves megyei Hírlap
Makai Attila önkormányzati képviselő,
Gyöngyöspata
www.jaszfenyszar.hu

Kedves Véralóink!

Városunkban – Jászfényszarun – ebben az évben immár harmadik alkalommal kerül sor véradásra.

Szeretettel hívjuk és várjuk minden kedves régi és leendő új véradóinkat november 20-án 12.00–15.30 óráig a központi orvosi rendelőben (Kölcsey Ferenc út) megrendezendő véradó-napra.

„Gyűjts magadból éltető fényt, ha az életet valahol kihunyni látod!”

Aki vért ad, életet ad.

A véradók önzetlensége nagyszerű dolog, és azt üzenik ezzel: „Csodát én nem tettem, csak a vérem kérték, és én megértettem.”

Kérjük, csatlakozzon Ön is a véradók táborához és találkozzunk a fent megjelölt időben és helyen!

Nagy tisztelettel számít a megjelenésre:
Kővágó Jánosné a Városi vöröskereszt titkára

Rövid hírek

Jászfényszarun a Polgármester Asszony meghívására a Városházán tartotta kihelyezett ülését a Gyórfy István Népfőiskolai Közalapítvány kuratóriuma 2009. november 12-én.

A hivatalos ülésen megjelentek: Boros Lajos, a kuratórium elnöke, Dr. Ürmössy Ildikó, Kovács Istvánné, Kovács Béláné Pető Magdolna a kuratórium tagjai, Szikra Ferenc, a Felügyelőbizottság elnöke, Gyóriné Dr. Czeglédi Márta a felügyelőbizottság tagja és Nagyné Kiss Mária, a JNSZM-i Népfőiskolai Társaság elnöke. A hivatalos ülést követően a Polgármester asszony bemutatta a település eddig elért eredményeit, az önkormányzat munkáját, különös tekintettel a civil szervezetekkel való együttműködésre.

A közösen elfogyasztott ebéd után a vendégek megtekintették a város központjában található nevezetesebb emlékműveket és a Rimóczy kastélyt – Vidékfejlesztési Központot.

A vendégeink nagy elismeréssel szoltak a településen tapasztaltokról, a színvonalas civil munkáról, az összefogásról.

NKM

Fogadó óra

A Rimóczi Kastély – Vidékfejlesztési Központ civil referenci irodájában minden hónap első keddjén, 17.00 és 18.00 óra között civil ügyekkel kapcsolatban fogadó órát tartok.

Kovács Béláné Pető Magdolna, civil referens, önkormányzati képviselő
www.bedekovich.hu • info@bedekovich.hu

Adventi Kastélynapok Gödöllőn

Az esztendő legbensőségesebb időszakában újra ünneplőt ölt a Gödöllői Királyi Kastély. Immáron 9. alkalommal színes családi programokkal és sokféle látnivalóval várunk minden kedves látogatót. 2009. dec. 5. (szombat) – 2009. dec. 6. (vasárnap)

A Múzeumok Őszi Éjszakáján

2009. november 14-én nyílt meg az **Erzsébet királyné és a divat** című kiállítás. A kiállítás látogatható: 2010. január 3-ig hétfő és december 24-26. kivételével, naponta 10.00-tól 17.00 óráig (december 31-én 15 óráig).

Erzsébet napi programajánló

A Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság ebben az évben ünnepli fennállásának 16. évfordulóját. A rendezvény megtartására 2009. november 20-án, pénteken kerül sor a város központjában, a Petőfi Művelődési Házban (Jászfényszaru, Fürst Sándor u. 1.).

November 20-án de. 09⁰⁰ és du. 18⁰⁰ között **Erzsébet napi népművészeti és kézműves vásárt** szervezünk, melyre tisztelettel és szeretettel meghívjuk Önt.

Ezen a napon, 15 órától kerekasztal beszélgetést szervezünk Nagyné Kiss Mária vezetésével, amelynek témája „**A helyi ki-**

adványok közösségformáló ereje – egy új kötet kapcsán”. Bemutatásra kerülnek a népfőiskola új kiadványai, lehetőség van az előfizetői példányok átvételére illetve vásárlásra, majd ezt követően egy kis baráti beszélgetésre.

A program alatt a művelődési ház kiállító termében *Gobelin kiállítás* tekinthető meg, a továbbiakban 2009. november 19. és 2009. december 5. között a ház nyitvatartási ideje alatt folyamatosan. A kiállítást a művelődési ház és a városi könyvtár dolgozói közösen szervezték.

Illemtani leckék III.

A beszéd és hallgatás, avagy hogyan társalogjunk

„A társalgás nem monológ. Illik beszélni és hallgatni, de nemcsak csendben lenni és ugrásra – szóra – készen várni a megszólalás lehetőségére, hanem illik meghallgatni társalgópartnereinket.”

(Halák László, 1984)

Beszéd- és érintkezéskultúránkat soha meg nem élt mélységekbe taszítottuk. A választékosság, jó modor, ha ismerjük még e szó jelentését, lassan odavész. Beszélgetéseink tele vannak közhelyekkel, alpárisággal, sekélyességgel. Rengeteg szép szavunk tűnik el a beszélt nyelvből, mert nem használjuk őket, így szükségtelenné válnak. Magamon is érzem ennek a korszellemnek a sodrását, a nyelvi agresszió mindennaposá válását, én is átélem nap, mint nap, nemcsak szenvedő alanyként, hanem elkövetőként is. (Sajnos én is szoktam káromkodni.)

A társalgás, eszmecsere mindennapos tevékenységünk, sokszor és sokféle emberrel, különböző módon kommunikálunk. Mivel az általános érintkezési szabályok kihalóban vannak, nagyon nehéz másoknak és magunknak megfelelni.

Sok ember érthetetlenül beszél, sok a beszédhibás, többen képtelenek a megfelelő szavakat megtalálni gondolataik kifejezéséhez. Az olvasás sokat segítene beszédkultú-

ránk fejlesztésében, legfőképpen a szépirodalom ismerete lenne hatásos.

A beszédkultúránk fejlesztésén túl a fenti idézet tartalmát is fontoljuk meg, ha azt szeretnénk, hogy beszélgetőtársnak válasszanak minket. Magam is küszködöm a hallgatás problémájával, azzal, hogy az ember igenis várja ki a sorát, ne vágjon a másik szavába. Én nagyon szeretek beszélni, hihetetlen önuralomra van ezért szükségem, hogy hallgatni is tudjak másokat. Ez sajnos nem mindig sikerül. Ezúton is elnézést kérek azokról a kedves emberektől, akiknek eddigi életemben bármikor is a szavába vágtam! Nem volt illendő.

Nézzük tehát, melyek a legfontosabb szabályok a társalgásban:

1. ANYANYELVÜNKET TISZTELNI KELL – AZAZ ILLIK TUDNUNK MAGYARUL! Elvégre rajtunk kívül senki sem beszélte ezt a gyönyörű nyelvet, nekünk kell rá vigyáznunk!

2. Igyekezzünk mondanivalónkat röviden, tömören és közérthetően kifejezni. Vagyis ne kezdjük Ádámotól Évától a történetet, mert a végére már senki nem figyel oda ránk!

3. Kerüljük a fölösleges töltelékszavakat (izé, ugye, aszongya, érted, tudod stb.), a hümmögést.

4. Csak akkor használjunk idegen szavakat, kifejezése-

ket, ha azoknak nincs magyar megfelelője. Ha már használunk kell, vigyázzunk, hogy jó helyen és pontosan alkalmazzuk őket, pl. hormonális (horribilis) összeg, épületkomplexus (komplexum) szavak keverése nyilvánvalóan humoros és kínos is egyben egy beszélgetés során.

5. Beszéljünk jól érthetően, de ne hangosan!

6. Ne hadarjunk, de ne beszéljünk vontatottan sem!

7. Beszéd közben ne gesztikuláljunk túl erősen, ez csak az olaszoknak áll jól.

8. Ne akarjunk mindig mi beszélni, hagyjunk mást is szóhoz jutni, és ne csak egy mondat erejéig.

9. Folyamatosan éreztessük beszélgetőtársunkkal, hogy figyelünk rá, de ne legyünk túlzottan kíváncsiak.

10. Ne legyünk más rovására szellemesek, ne sértegesük a másikat!

11. Nem illik rákérdezni más vallására, politikai hovatartozására, jövedelmére.

Ne feledjük, senki sem tökéletes, de igyekezni azért lehet! Az igyekezet pedig méltányolni való dolog.

Felhasznált irodalom:

Köves J. Julianna: *Illik tudni, Minerva, Budapest, 1985*

Nagy Ildikó